

1 SERENÁDA Č. 1 PRO KLARINET, LESNÍ ROH, TROJE HOUSLE A VIOLU (1932) SERENADE No. 1 FOR CLARINET, FRENCH HORN, THREE VIOLINS AND VIOLA (1932)	6:42
I. Allegro moderato	2:04
II. Larghetto	2:37
III. Allegro	2:01
2 SERENÁDA Č. 2 PRO DVOJE HOUSLE A VIOLU (1932) SERENADE No. 2 FOR TWO VIOLINS AND VIOLA (1932)	6:34
I. Allegro	1:39
II. Poco andante	2:51
III. Allegro con brio	2:04
3 SERENÁDA Č. 3 PRO HOBOJ, KLARINET, ČTVERY HOUSLE A VIOLONCELLO (1932) SERENADE No. 3 FOR OBOE, CLARINET, FOUR VIOLINS AND CELLO (1932)	6:40
I. Poco allegro	1:48
II. Thema con variazioni: Andante poco moderato	4:52

BOHUSLAV MARTINŮ (8. 12. 1890 Polička v Čechách 28. 8. 1959 Liestal ve Švýcarsku) přišel na podzim roku 1923 do Paříže, aby si své hudební vzdělání doplnil studiem u Alberta Roussela. Jestliže v roce 1930 připisuje svou Serenádu pro komorní orchestr právě Albertu Rousselovi, mohli bychom v ní spatřovat dílo, demonstrující, čemu se zde vlastně za uběhlý čas naučil. Gramofonové snímky nám umožňují poznat hudbu Martinů i z let před jeho odchodem do Paříže, a tu je zcela zjevné, jakou proměnou zde jeho hudební vyjadřování prošlo. V roce 1937 píše Martinů v nekrologu za Roussellem, u něhož asi dva roky konzultoval své tvůrčí problémy a s nímž navázal i oddaný přátelský vztah

BOHUSLAV MARTINŮ (born 8. 12. 1890 in Polička in Bohemia, died on 28. 9. 1959 in Liestal in Switzerland). Came to in Paris in the autumn of 1923 in order to complete his musical education by studying under Albert Roussel. As in 1930 he attributed his Serenade for Chamber Orchestra to this very man, we could see in it a small piece which demonstrates what he had actually learned there in the intervening time. Recordings enable us to acquaint ourselves with the music of Martinů even from the years prior to his departure for Paris, and here it is quite evident what a change his musical expression subsequently underwent there. In 1937 Martinů wrote in his obituary of Roussel, with whom he had been consulting for about two years about his creative problems,

BOHUSLAV MARTINŮ (geb. 8. 12. 1890 in Polička, Böhmen, gest. 28. 8. 1959 in Liestal, Schweiz) kam im Herbst 1923 nach Paris, um bei Albert Roussel seine musikalische Ausbildung zu vervollkommen. Wenn er im Jahre 1930 seine Serenaden für Kammerorchester eben Albert Roussel zuschreibt, könnten wir darin ein Werk erblicken, das anschaulich vorführt, was er in der verstrichenen Zeit gelernt hat. Die Schallplattenaufnahmen ermöglichen uns Martinů's Musik auch aus den Jahren vor seinem Abgang nach Paris kennenzulernen und die offensichtliche Wandlung, die sich in seiner musikalischen Ausdruckweise vollzogen hat. Mit Roussel knüpfte Martinů das ergebene Freundschaftsverhältnis des Schülers zum älteren Meister an. Im Nekrolog für Roussel, bei dem er etwa zwei Jahre lang

A l'automne 1923, BOHUSLAV MARTINŮ (né le 8 décembre à Polička en Bohême, mort le 28 août 1959 à Liestal en Suisse) vient à Paris pour perfectionner ses connaissances lors des études chez Albert Roussel. Sa Sérénade pour l'orchestre de chambre, dédiée à Roussel en 1930, est une œuvre qui démontre tout ce que le compositeur a appris. Les enregistrements de la musique de Martinů d'avant son départ, comparés avec sa musique d'après cette période, mettent en évidence un changement important de la parole musicale.

En 1937, dans l'article nécrologique consacré au défunt Roussel, son conseiller et ami estimé, Martinů écrit: «Je suis venu à Paris avec mes partitions, mes

žáka k staršímu mistrovi: „Přijelo jsem do Paříže se svými partiturami, se svými plány, se svými projekty, s množstvím zmatených myšlenek, a byl to on, kdo mi vždy se správností a přesností, jež mu byly vlastní, ukázal cestu, již bylo třeba sledovat, vše, co bylo třeba zahrnout (. . .) Když však přestal být mým učitelem, stal se mým přítelem, přítelem upřímným a plným dobroty. Když nyní přehlížím, co vše mne naučil, nevycházím z údivu.“

Serenáda pro komorní orchestr (1930) má malé obsazení v dechové (dřev. a žesťové) sekci a vedle souboru smyčců jsou zde exponovány i dvoje koncertantní housle. V stručných čtyřech větách, které Martinů s mo

and to whom he was also bound by the devoted friendly relationship of a pupil towards his older master: "I came to Paris with my scores, my plans, my projects and an abundance of confused ideas, and it was he who, with a sureness and precision that were his own, always showed me the way that had to be followed, and everything that had to be discarded (. . .) When he ceased to be my teacher, however, he became my friend, a sincere friend full of goodness. When I look back now on what he taught me, I never cease to be amazed."

The Serenade for Chamber Orchestra (1930) uses only a small number of instruments in the wind (woodwind and brass) section, whilst over and above the string section an additional two concertino violins are

die Probleme seines Schaffens konsultiert hatte, schreibt Martinů im Jahre 1937: „ich bin mit meinen Partituren, meinen Plänen, meinen Projekten, mit einer Menge verworrener Gedanken nach Paris gekommen, und er war es, der mir, immer mit der Richtigkeit und Genauigkeit, die ihm eigen waren, den Weg wies zu dem, was zu verfolgen oder zu verwerfen nötig war (. . .) Als er aufhörte mein Lehrer zu sein, wurde er mein Freund, ein aufrichtiger, gütiger Freund. Wenn ich nun über schaue, was ich alles von ihm gelernt habe, komme ich aus dem Staunen nicht heraus.“

Die Serenade für Kammerorchester (1930) hat eine kleine Besetzung von Holz- und Blechinstrumenten; neben der Gruppe von Streichern werden noch zwei konzertante Violinen hervorgehoben. Die bündigen vier

projets, avec nombreuses idées confuses. Et c'était lui qui, avec une précision et justesse typiques, m'a montré le chemin qu'il fallait suivre, ainsi que tout ce qu'il fallait rejeter. Quand il n'était plus mon maître il devint mon ami, ami sincère et bienveillant. Si je me souviens maintenant de tout ce qu'il m'a appris je dois l'admirer."

L'orchestration de la Sérénade pour l'orchestre de chambre est disposée entre les instruments à vent (bois et cuivres) et les cordes où, à côté de l'ensemble, deux violons concertants prédominent. Par quatre mouvements courts, esquissés avec une bravoure comparable à celle de Mozart, qui furent composés en novembre-décembre 1930 (la composition étant terminée le 13

4 SERENÁDA Č. 4 (DIVERTIMENTO) PRO HOUSLE, VIOLU, HOBOJ, KLAVÍR A SMYČCOVÝ ORCHESTR (1932) SERENADE No. 4 (DIVERTIMENTO) FOR VIOLIN, VIOLA, OBOE, PIANO AND STRING ORCHESTRA (1932)	7:24
I. Allegro	2:35
II. Andante moderato	2:26
III. Allegretto	2:23
5 SERENÁDA PRO KOMORNÍ ORCHESTR ("ALBERTU ROUSSELOVI") (1930) SERENADE FOR CHAMBER ORCHESTRA ("TO ALBERT ROUSSEL") (1930)	11:39
I. Allegro	3:27
II. Andantino moderato	3:24
III. Allegretto	1:43
IV. Allegro	3:05

PRAŽSKÝ KOMORNÍ ORCHESTR BEZ DIRIGENTA PRAGUE CHAMBER ORCHESTRA

zartovskou lehkostí vrhá na papír během listopadu a prosince 1930 (skladbu dokončil 13. 12.) a které trvají pouhých dvanáct minut, je skutečně zachycen obraz nového Martinů: v svěží melodické invenci, která je provázána originálním harmonickým citěním i neotřelou rytmikou. Rozmarná nálada roste z lineárního myšlení i z elegantně uplatněných disonancí v harmonickém rozvrhu. Premiéry se Martinů dočkal velmi záhy: v Paříži 16. 4. 1931 pod taktovkou Waltera Strarama a s jeho orchestrem.

Jako by sledoval linii této Serenády, píše Martinů – sotva dokončil zpívaný balet Špalíček – v únoru 1932 třívěté Divertimento pro malý orchestr (dva hoboje, kla-

used in the piece. The concise four movements which Martinů ran off with Mozartian ease during November and December of 1930 (he completed the composition on 13. 12.) and which last a mere 12 minutes, truly capture the image of the new Martinů – in the fresh melodic invention which is accompanied by original harmonic feeling and innovative rhythm. The whimsical mood emerges out of linear thinking as well as an elegant use of dissonances in the harmonic design. Martinů did not have to wait long for a premiere; in Paris on 16. 4. 1931 under the baton of Walter Straram and his orchestra.

As if following the line of this Serenade Martinů, scarcely having completed the opera ballet Špalíček, wrote in February 1932 the three-movement Divertimento for

Sätze, die Martinů während des Novembers und Dezembers 1930 mit mozartscher Leichtigkeit aufs Papier wirft – er beendete das Werk am 13. 12. – und die nur zwölf Minuten dauern, umfassen das Bild des neuen Martinů: in frischer, melodischer Erfindungsgabe, verbunden mit originellem harmonischem Fühlen und einer nicht alltäglichen Rhythmik. Eine launige Stimmung wächst aus dem linearen Gedankengang und aus den in einem harmonischen Plan elegant geltend gemachten Dissonanzen auf. Martinů erlebte bald die Uraufführung: am 16. 4. 1931 in Paris, unter dem Taktstock von Walter Straram und mit seinem Orchester.

Als würde er die Linie dieser Serenade verfolgen, schreibt Martinů – kaum daß er das gesungene Ballet Špalíček beendet hat – im Februar 1932 – das dreisät-

décembre), un compositeur nouveau se présente: une fraîche invention mélodique y est accompagnée d'harmonies et de rythmes originaux. Le ton gai et gambadant est arrangé dans une structure linéaire avec, dans la disposition harmonique, des dissonances remarquables. La première représentation eut lieu bientôt après l'achèvement de l'œuvre – le 16 avril 1931 à Paris où, dirigée par Walter Straram, elle fut exécutée par son orchestre.

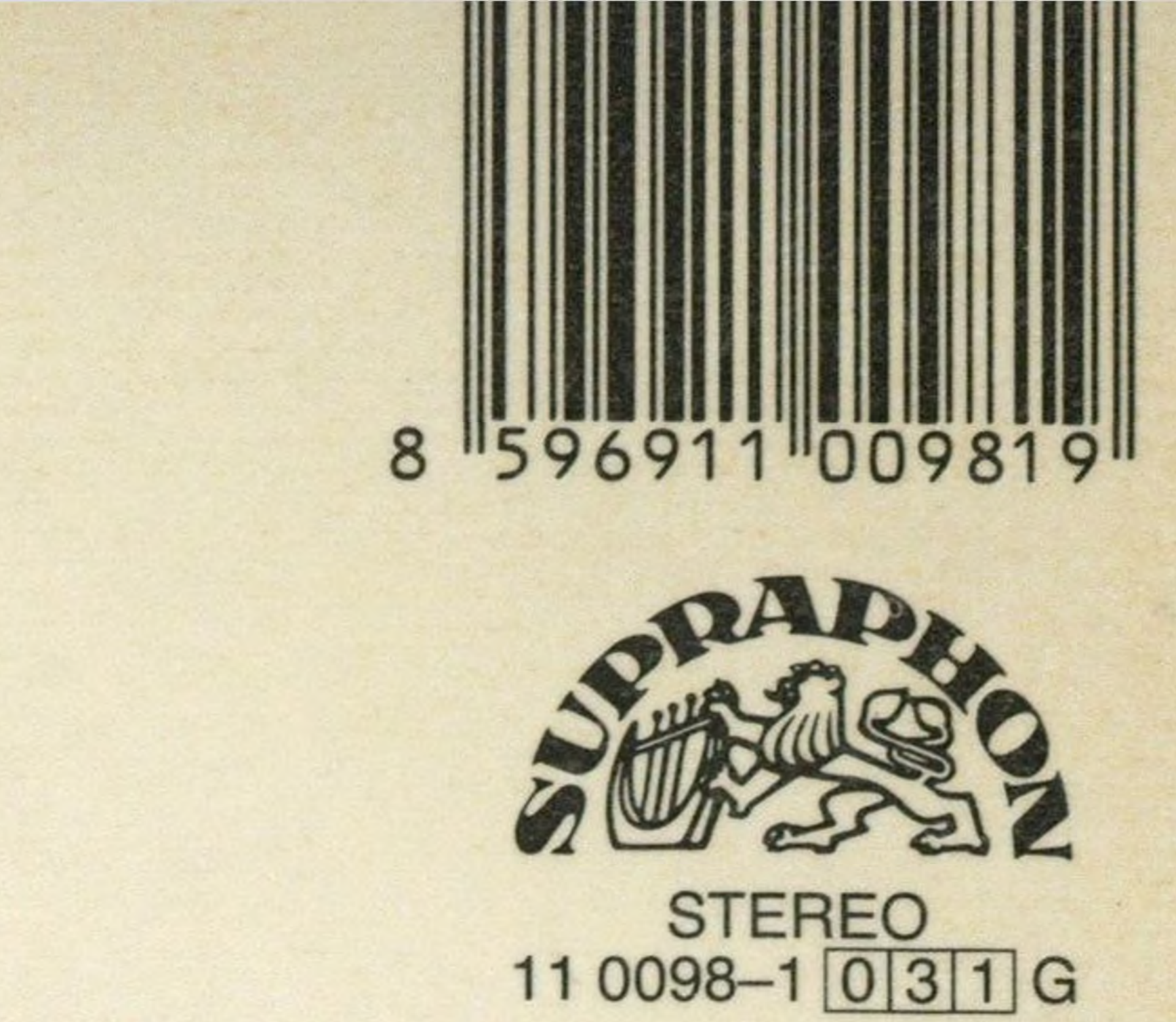
Après avoir terminé son opéra-ballet Špalíček, Martinů commence en février 1932 à écrire son Divertissement à trois mouvements pour l'orchestre réduit (deux hautbois, piano et cordes), violon concertant et viole.

vír, smyčce) s koncertantními houslemi a violou. Připsáno je „A la Société d'Etudes mozartienne, à Paris“, tedy pařížské mazartovské společnosti; zjednodušení technických prostředků zde opět postoupilo o značný krok vpřed a bude-li nám skladba připadat jako určitá „hommage à Mozart“, nebudeme ani daleko od pravdy. Lehkostí a melodickým půvabem blízkým lidové písni skladatelova domova se vyznačují i tři serenády, které za tímto Divertimentem následovaly (Serenáda č. 2 pro dvoje housle a violu, č. 1 pro klarinet, lesní roh, 3 housle a violu a č. 3 – v pořadí poslední, dokončená v Paříži 1. dubna 1932 – pro hoboje, klarinet, 4 housle a violoncello). Aby bylo dosaženo návratu k myšlení klasiků co nejpře-

small orchestra (two oboes, piano, strings) with concertino violins and viola. It is dedicated "A la Société d'Etudes Mozartiennes, à Paris", that is to say to the Mozart society of Paris. The simplification of technical expedients here again moved a significant step forward, and if the composition sounds something like an "hommage à Mozart", this is probably not far from the truth. The lightness and melodic charm, close to the folk song of the composer's homeland are also the distinctive features of the three serenades which followed this Divertimento (Serenade No. 2 for two violins and viola, No. 1 for clarinet, French horn, 3 violins and viola, and No. 3 – the last of them, completed in Paris on 1 April 1932 – for oboe, clarinet, 4 violins and cello). We can even find here

zige Divertimento für kleines Orchester (zwei Oboen, Klavier, Streicher) mit konzertanten Violinen und einer Viola. Gewidmet ist es „A la Société d'Etudes mozartienne, à Paris“, also der Pariser Mozartgesellschaft; die Vereinfachung der technischen Mittel ist hier wieder ein bedeutendes Stück nach vorwärts geschritten. Falls uns das Werk wie ein gewisses „hommage à Mozart“ vorkommt, täuschen wir uns nicht. Durch Leichtigkeit und melodischen, dem Volkslied nahen Reiz zeichnen sich auch drei Serenaden aus, die diesem Divertimento folgten (Serenade Nr. 2 für zwei Violinen und Viola, Nr. 1 für Klarinette, Waldhorn, 3 Violinen und Viola, und Nr. 3 – die letzte in der Reihenfolge, beendet in Paris am 1. April 1932 – für Oboe, Klarinette, 4 Violinen und Violoncello). Um eine möglichst überzeugende Rückkehr zur

Cette composition, orientée à la même ligne que celle que suit la Sérénade, est consacrée „A la Société d'Etudes mozartiennes à Paris“. Les procédés techniques simplifiés poussent cependant cet «hommage à Mozart» encore plus en avant. Après le Divertissement viennent trois sérénades: Sérénade № 2 pour deux violons et viola, Sérénade № 1 pour clarinette, cor, trois violons et viole et, finalement, Sérénade № 3, la dernière, terminée à Paris le 1er avril 1932, pour hautbois, clarinette, quatre violons et violoncelle. Leur légèreté et mélodies charmantes font penser aux chansons populaires du pays natal du compositeur. Dans la deuxième partie de la Sérénade № 3, un retour aux traditions clas-

SÓLA/SOLOS:
Lubomír Legemza – klarinet/clarinet (1, 3),
Jaroslav Kameník – lesní roh
/French horn (1),
Jan Kolář – hoboje/oboe (3),
Oldřich Vlček – housle/violin (4, 5),
Zdeněk Zindel – viola (4),
Milan Kohout – housle/violin (5)
Nastudoval/Produced by Oldřich Vlček

svědčivějšího, nalezneme zde dokonce i ohlas formy tema con variazioni – jako druhou část třetí serenády; líbezná melodika tématu i čtyři variace na ně navazující patří k mistrovským miniaturám z dílny Bohuslava Martinů. Všechny čtyři opusy byly později při vydání sločeny do harmonického celku čtyř serenád a premierovány se zpožděním členy symfonického orchestru FOK v Praze 16. října 1947. Od té doby našly ctitele po celém světě – ostatně pro svou přítomnost jak hrášskou, tak posluhačskou.

echoed the most convincing recapturing of the thinking of classical composer – as in the second part of the third serenade; the delightful melodic line of the theme and the four variations following it rank among the masterly miniatures from Bohuslav Martinů's pen. All four opuses were on later publication combined into a harmonic whole of four serenades, and premiered with some delay by members of the Prague Symphony Orchestra in Prague on 16 October 1947. Since then they found devotees all over the world – among other things for their accessibility both to the players and the listeners.

Denkweise der Klassiker zu erreichen, verwendet Martinů hier sogar auch den Widerhall der Form *tema con variazioni* – als zweiten Teil der dritten Serenade. Die liebreizende Melodik des Themas und die vier sich anschließenden Variationen gehören zu den meisterhaften Miniaturen aus Martinů's Werkstatt. Alle vier Werke wurden später, bei der Herausgabe, zur harmonischen Einheit von vier Serenaden zusammengeschlossen und von Mitgliedern des symphonischen Orchesters FOK in Prag, am 16. Oktober 1947, uraufgeführt. Wegen ihrer Zugänglichkeit haben sie bei Spielern wie bei Zuhörern seit dieser Zeit in aller Welt Verehrer gefunden.

siques évident se manifeste entre autres par l'emploi de la forme tema con variazioni. La ligne mélodique du thème avec ses quatre variations font de cette miniature un des chefs d'œuvre de Martinů.

Avant d'être publiées, toutes les quatre compositions furent réunies dans un tout parfaitement harmonique de quatre sérénades dont la première représentation, exécutée par l'Orchestre symphonique de Prague, se tint le 16 octobre 1947 à Prague.

Depuis quarante ans ces œuvres trouvent leurs admirateurs au monde entier.